

شماره: ۱۰۰/۵۳۶۶۱

تاریخ: ۱۳۸۷/۰۹/۲۰

پوست: .....

پست

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
رئیس

شماره پرونده: ۱۷/۱۱/۲۹۵۵۵
تاریخ: ۱۷/۹/۲۱

حضرت آیت الله احمد جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

در اجراء اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون حفاظت از میراث فرهنگی زیر آب
که به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود و در جلسه علنی روز چهارشنبه
مورخ ۱۳۸۷/۹/۱۳ مجلس عیناً به تصویب رسیده است، به پیوست ارسال می گردد.

علی لاریجانی
رئیس مجلس شورای اسلامی

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون حفاظت از میراث فرهنگی زیر آب

ماده واحده- کنوانسیون حفاظت از میراث فرهنگی زیر آب مورخ ۱۳۸۰/۸/۱۱ هجری شمسی برابر ۲ نوامبر ۲۰۰۱ میلادی مشتمل بر (۳۵) ماده و یک ضمیمه به شرح پیوست تصویب می گردد و باتوجه به بند (۵) ماده (۲۵) آن به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود با انتخاب روش داوری موضوع جزء (پ) بند (۱) ماده (۲۸۷) کنوانسیون حقوق دریاها (۱۹۸۲) میلادی مطابق با (۱۳۶۰) هجری شمسی اسناد تصویب کنوانسیون را تودیع نماید.

تبصره ۱- ارجاع به داوری موضوع ماده واحده توسط دولت جمهوری اسلامی ایران منوط به رعایت قوانین مربوط می باشد.

تبصره ۲- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با هماهنگی دستگاههای ذی ربط روش گزارش دهی موضوع جزء (ب) بند (۱) ماده (۹) کنوانسیون را هنگام تودیع اسناد مشخص و اعلام خواهد نمود.

تبصره ۳- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با همکاری وزارت دادگستری درمورد تهیه لایحه توسط قوه قضائیه برای وضع مجازاتهای موضوع ماده (۱۷) کنوانسیون و نیز ضمانت اجراء جلوگیری از ورود غیرقانونی موضوع ماده (۱۴) کنوانسیون پیگیری لازم را معمول خواهد داشت.

بسم الله الرحمن الرحيم

کنوانسیون حفاظت از میراث فرهنگی زیر آب

کنوانسیون عمومی سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) که سی و یکمین اجلاس خود را از روز ۱۵ اکتبر تا ۳ نوامبر سال ۲۰۰۱ میلادی (۲۳ مهر تا ۱۲ آبان ۱۳۸۰ هجری شمسی) در شهر پاریس برگزار کرد؛ با تأیید اهمیت میراث

فرهنگی زیرآب، به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر از میراث فرهنگی بشری و عاملی فوق‌العاده مهم در تاریخ آدمیان، ملتها و در روابطشان با یکدیگر در زمینه میراث مشترک خود؛ با درک اهمیت حفظ و نگهداری میراث فرهنگی زیرآب و مسؤولیتی که در این مورد بر عهده تمامی دولتها است؛ باتوجه به علاقه روزافزون جامعه به میراث فرهنگی زیرآب و ارجی که برای آن قائل است؛ با اعتقاد به اهمیت تحقیق، اطلاعات و آموزش در زمینه حفظ و نگهداری میراث فرهنگی زیرآب و نیز حق جامعه برای بهره‌مندی از منافع آموزشی و تفریحی دسترسی مسؤولانه و غیرمداخله‌گرایانه به میراث فرهنگی زیرآب و ارزش آموزش عمومی برای کمک به آگاهی، ارج نهادن و حفظ میراث مزبور؛ با آگاهی از این حقیقت که میراث فرهنگی زیرآب بر اثر فعالیتهای غیرمجازی که متوجه آن است، در مخاطره است و اتخاذ اقداماتی شدیدتر برای جلوگیری از چنین فعالیتهای ضروری است؛ با آگاهی از ضرورت عکس‌العملی مناسب در برابر اثرات منفی احتمالی فعالیتهای قانونی که ممکن است به طور تصادفی بر میراث فرهنگی زیرآب مؤثر باشد؛ با نگرانی عمیق در مورد بهره‌برداری تجاری روزافزون از میراث فرهنگی زیرآب و مخصوصاً نسبت به آن دسته از فعالیتهای معینی که با هدف فروش، دستیابی یا معامله پایاپای میراث فرهنگی زیرآب انجام می‌شود با علم به وجود فناوری پیشرفته که می‌تواند کشف و دسترسی به میراث فرهنگی زیرآب را افزایش دهد؛ با اعتقاد به این‌که همکاری بین دولتها، سازمانهای بین‌المللی، مؤسسات علمی، سازمانهای حرفه‌ای، باستان‌شناسان، غواصان، دیگر افراد علاقمند و عموم مردم تا حد بسیار زیادی برای حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب ضروری است؛ باتوجه به این‌که نقشه‌برداری، حفاری و حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب لزوم وجود و کاربرد روشهای خاص علمی و استفاده از فنون و تجهیزات مناسب و نیز سطح بالایی از تخصص حرفه‌ای که همگی نیاز به شاخصهای هماهنگی حاکم را مشخص می‌نماید؛ با وقوف بر نیاز به تدوین و تعمیم تدریجی قواعد مربوط به حفاظت و نگهداری از میراث فرهنگی زیرآب مطابق با عرف و حقوق بین‌الملل از جمله کنوانسیون یونسکو جهت اتخاذ تدابیر لازم برای ممنوع کردن و جلوگیری از ورود و صدور و انتقال مالکیت

غیرقانونی اموال فرهنگی مصوب ۱۴ نوامبر ۱۹۷۰ میلادی (۱۳۴۰/۸/۲۳ هجری شمسی)، کنوانسیون یونسکو جهت حمایت میراث فرهنگی و طبیعی جهان، مصوب ۱۶ نوامبر ۱۹۷۲ میلادی (۱۳۵۰/۸/۲۵ هجری شمسی) و نیز کنوانسیون حقوق دریاها و سازمان ملل متحد، مصوب ۱۰ دسامبر ۱۹۸۲ میلادی (۱۳۶۱/۹/۱۹ هجری شمسی)؛ با تصمیم بر تقویت کارایی اقدامات حفاظتی از این آثار به صورت طبیعی خود، یا در صورت لزوم با اهداف علمی و حفاظتی، بازیابی دقیق میراث فرهنگی زیرآب در سطوح بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی؛ و با توجه به تصمیم اجلاس بیست‌ونهم خود مبنی بر این که این امر باید موضوع یک کنوانسیون بین‌المللی را به وجود آورد؛ در روز دوم نوامبر ۲۰۰۱ میلادی (۱۳۸۰/۸/۱۱ هجری شمسی) این کنوانسیون را تصویب می‌نماید:

ماده ۱- تعاریف

از نظر این کنوانسیون

۱- الف) «میراث فرهنگی زیرآب» به تمامی نشانه‌های زندگی بشری اطلاق می‌شود که دارای مشخصه فرهنگی، تاریخی یا باستان‌شناسی باشند و برای دوره‌ای خاص یا همیشه، حداقل صدسال، تمامی یا بخشی از آنها در زیرآب وجود داشته باشد، از قبیل: (۱) محله‌ها، سازه‌ها، بناها، مصنوعات بشری و بقایای انسانی، به همراه شرایط باستان‌شناسی و طبیعی آنها؛

(۲) کشتیها، هواپیماها، دیگر وسایل نقلیه یا بخشی از آنها، محموله یا محتوای آنها به همراه شرایط طبیعی و باستان‌شناسی آنها؛
(۳) اشیانی با ماهیت ماقبل از تاریخ.

ب) لوله‌ها و کابلهای موجود در بستر دریا به عنوان میراث فرهنگی زیرآب تلقی نخواهد شد.

پ) تأسیسات دیگری به غیر از لوله‌ها و کابلهای موجود در بستر دریا که هنوز هم مورد استفاده قرار می‌گیرد به عنوان میراث فرهنگی زیرآب محسوب نمی‌گردد.

- ۲- الف) «کشورهای عضو» به کشورهایی اطلاق می‌شود که توافق کرده‌اند به این کنوانسیون ملزم باشند و این کنوانسیون برای آنها لازم‌الاجراء می‌باشد.
- ب) این کنوانسیون در مورد سرزمینهای موضوع جزء (ب) بند (۲) ماده (۲۶) که طبق شرایط مندرج در آن بند به عضویت این کنوانسیون درمی‌آیند و تا میزانی که «کشورهای عضو» به آن سرزمینها اطلاق می‌شود، با اعمال تغییرات لازم اعمال می‌شود.
- ۳- «یونسکو» به سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد اطلاق می‌شود.
- ۴- «مدیرکل» به مدیرکل یونسکو اطلاق می‌شود.
- ۵- «منطقه» به بستر دریا و کف اقیانوس و زیر بستر آنها، که خارج از صلاحیت ملی باشد اطلاق می‌شود.
- ۶- «فعالتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب» به آن دسته از فعالتهایی اطلاق می‌شود که هدف عمده آنها میراث فرهنگی زیرآب بوده و می‌تواند به طور مستقیم یا غیرمستقیم از لحاظ فیزیکی یا به شکل دیگری به میراث فرهنگی زیرآب آسیب برساند.
- ۷- «فعالتهایی که به طور تصادفی میراث فرهنگی زیرآب را تحت تأثیر قرار می‌دهد» به آن دسته از فعالتهایی اطلاق می‌شود که علی‌رغم این‌که میراث فرهنگی زیرآب به عنوان هدف یا اهداف اصلی آنان نمی‌باشد، اما می‌تواند به طور فیزیکی یا به صورتی دیگر به میراث فرهنگی زیرآب آسیب برساند.
- ۸- «کشتیها و هواپیماهای کشوری» به کشتیهای جنگی یا کشتیها و هواپیماهای دیگری اطلاق می‌شود که در هنگام غرق شدن در تملک یک کشور بوده یا توسط آن بهره‌برداری می‌شده یا تنها برای اهداف غیربازرگانی دولتی توسط آن کشور مورد استفاده قرار می‌گرفته است و به همان صورت شناسایی می‌شوند و در دایره تعریف میراث فرهنگی زیرآب قرار می‌گیرند.
- ۹- «قواعد» به قواعد مربوط به فعالتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب موضوع ماده (۳۳) این کنوانسیون اطلاق می‌شود.

ماده ۲- اهداف و اصول کلی

- ۱- هدف این کنوانسیون تضمین و تقویت نحوه حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب است.
- ۲- کشورهای عضو در جهت حفاظت از آثار فرهنگی زیرآب همکاری خواهند نمود.
- ۳- کشورهای عضو طبق مفاد این کنوانسیون از میراث فرهنگی زیرآب در جهت منافع بشریت حفاظت خواهند نمود.
- ۴- کشورهای عضو در صورت اقتضاء به طور مشترک یا مستقل، تمامی اقدامات مناسب را طبق این کنوانسیون و حقوق بین‌الملل که جهت حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب ضروری است، اتخاذ خواهند نمود و در این راه از عملی‌ترین ابزارهایی که در اختیار دارند و طبق توانایی‌های خویش استفاده خواهند نمود.
- ۵- قبل از اجازه یا اقدام به هر فعالیتی که معطوف به میراث فرهنگی زیرآب باشد، حفاظت این میراث به حالت طبیعی خود به عنوان اولویت اول لحاظ خواهد شد.
- ۶- آن دسته از میراث فرهنگی زیرآب که بازیابی می‌شوند باید به صورتی ذخیره، نگهداری و مدیریت شوند که نگهداری آنها در درازمدت تضمین گردد.
- ۷- میراث فرهنگی زیرآب به صورت تجاری مورد بهره‌برداری قرار نخواهد گرفت.
- ۸- هیچ یک از مفاد این کنوانسیون طبق عرف کشوری و حقوق بین‌الملل از جمله کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها به عنوان تغییردهنده قواعد حقوق بین‌الملل و عرف کشوری مربوط به مصونیت‌های حاکمیتی با حقوق یک کشور در ارتباط با کشتیها و هواپیماهای آن تفسیر نخواهد شد.
- ۹- کشورهای عضو تضمین می‌نمایند به تمامی بقایای انسانی که در آبهای دریایی، موجود می‌باشند، احترام شایسته گذاشته خواهد شد.
- ۱۰- دسترسی مسؤولانه و غیرمداخله‌گرایانه جهت مشاهده یا مستند نمودن میراث فرهنگی زیرآب که به صورت طبیعی قرار دارند باید جهت آگاهی، توجه و حفاظت عموم از آن میراث انجام گیرد، به جز در مواردی که این دسترسی با حفاظت و مدیریت آن میراث همخوانی نداشته باشند.

۱۱- هیچ اقدام یا فعالیتی که بر اساس این کنوانسیون انجام می‌گیرد، نباید زمینه اقامه ادعا، مخالفت یا تردید در مورد حاکمیت یا صلاحیت ملی را فراهم آورد.

ماده ۳- رابطه بین این کنوانسیون و کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها هیچ‌یک از مفاد این کنوانسیون لطمه‌ای به حقوق، صلاحیت و مسؤولیتهای کشورهای به موجب حقوق بین‌الملل از کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها نخواهد زد. این کنوانسیون با سیاق و به صورتی که منطبق با حقوق بین‌الملل از جمله کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها باشد، تفسیر و اعمال خواهد شد.

ماده ۴- رابطه با قانون نجات و قانون کشفیات

هر فعالیت مرتبط با میراث فرهنگی زیرآب که این کنوانسیون در مورد آن اعمال می‌شود مشمول قانون نجات یا قانون کشفیات نخواهد بود، مگر این‌که:
الف) مقامات صلاحیتدار آن را تجویز نموده باشند؛ و
ب) با این کنوانسیون تطابق کامل داشته باشد؛ و
پ) تضمین نماید که بازیابی میراث فرهنگی زیرآب حداکثر حفاظت را برای این میراث به همراه خواهد آورد.

ماده ۵- فعالیتهایی که به‌طور تصادفی میراث فرهنگی زیرآب را تحت تأثیر قرار می‌دهد هر کشور عضو مؤثرترین ابزار خود را به‌کار خواهد گرفت تا از اثرات سوء احتمالی ناشی از فعالیتهای تحت حوزه صلاحیت خود که به‌طور تصادفی میراث فرهنگی زیرآب را تحت تأثیر قرار می‌دهد، پیشگیری نماید یا آنها را کاهش دهد.

ماده ۶- موافقتنامه‌های دوجانبه، منطقه‌ای یا چندجانبه

۱- کشورهای عضو ترغیب می‌شوند تا موافقتنامه‌های دوجانبه، منطقه‌ای یا چندجانبه را به منظور حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب منعقد نمایند یا موافقتنامه‌های

موجود را توسعه دهند. تمامی این موافقتنامه‌ها باید با مفاد این کنوانسیون در تطابق کامل باشند و مشخصه جهانی آن‌را کم‌رنگ نمایند. در چنین موافقتنامه‌هایی کشورها می‌توانند قواعد و مقرراتی را وضع نمایند که موجبات حفاظت بهتر میراث فرهنگی زیرآب را نسبت به مقررات مندرج در این کنوانسیون فراهم نمایند.

۲- طرفهای چنین موافقتنامه‌های دوجانبه، منطقه‌ای یا چندجانبه می‌توانند کشورهایی را که دارای پیوند قابل تأیید می‌باشند به‌ویژه پیوند فرهنگی، تاریخی یا باستان‌شناسی با میراث فرهنگی زیرآب مربوط به پیوستن به موافقتنامه‌های مشترک مزبور دعوت نمایند.

۳- این کنوانسیون حقوق و تعهدات کشورهای عضو در ارتباط با حفاظت از کشتی غرق‌شده را که حاصل از دیگر موافقتنامه‌های دوجانبه، منطقه‌ای یا چندجانبه منعقدہ پیش از اتخاذ این کنوانسیون و بویژه مواردی را که در راستای اهداف این کنوانسیون می‌باشند، تغییر نخواهد داد.

ماده ۷- میراث فرهنگی زیرآب در آبهای داخلی، آبهای مجمع‌الجزایری و آبهای سرزمینی

۱- کشورهای عضو در اعمال حاکمیت خود، این حق انحصاری را خواهند داشت تا هرگونه فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب را که در آبهای داخلی، آبهای مجمع‌الجزایری و آبهای سرزمینی آنها انجام می‌گیرند، تنظیم و تجویز نمایند.

۲- کشورهای عضو بدون لطمه‌زدن به موافقتنامه‌های بین‌المللی و قواعد حقوقی بین‌الملل مربوط به حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب، مقرر خواهند نمود که «قواعد»، در مورد فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب در آبهای داخلی، آبهای مجمع‌الجزایری و آبهای سرزمینی آنها اعمال شود.

۳- کشورهای عضو در حوزه آبهای مجمع‌الجزایری و آبهای سرزمینی خود و در اعمال حاکمیت خود و نیز در شناسایی عرف عمومی در بین کشورها توجه به همکاری در مورد بهترین روشهای حفاظت از کشتیها و هواپیماهای کسوری، در صورت کشف چنین کشتیها و هواپیماهای کسوری قابل شناسایی، مراتب را به کشور عضو صاحب‌پرچم و

در صورتی که عملی باشد به کشورهای دیگری که پیوندی قابل تأیید به ویژه پیوندی فرهنگی، تاریخی یا باستان‌شناسی دارند اطلاع خواهند داد.

ماده ۸- میراث فرهنگی زیرآب در مناطق هم مرز

علاوه بر مواد (۹) و (۱۰) و بدون لطمه‌ای به آنها و طبق بند (۲) ماده (۳۰۳) کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها، کشورهای عضو می‌توانند فعالیت‌های معطوف به میراث فرهنگی زیرآب را که در منطقه هم مرز آنها وجود دارد تنظیم و تجویز نمایند. در انجام این امر، آنها مقرر خواهند کرد که «قواعد» اعمال گردد.

ماده ۹- گزارش و اطلاع‌دهی در منطقه اقتصادی انحصاری و در فلات قاره

۱- تمامی کشورهای عضو مسؤول حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب در منطقه اقتصادی انحصاری و فلات قاره طبق این کنوانسیون می‌باشند، بر همین اساس:
الف) هر کشور عضو مقرر خواهد کرد چنانچه تبعه آن یا کشتی که پرچم آن را برافراشته، میراث فرهنگی زیرآب واقع در منطقه اقتصادی انحصاری و فلات قاره آن را کشف کند یا قصد دارد اقدام به فعالیت‌های معطوف به میراث فرهنگی زیرآب مزبور نماید، تبعه مزبور یا فرمانده کشتی مذکور آن کشور را از کشف یا اقدام مزبور مطلع نماید.
ب) در منطقه اقتصادی انحصاری یا فلات قاره کشور عضو دیگر:

(۱) کشورهای عضو مقرر خواهند کرد تبعه یا فرمانده کشتی، کشف یا فعالیت مزبور را به آنها و آن کشور عضو دیگر اطلاع دهد.

(۲) به صورت جایگزین، یک کشور عضو مقرر خواهد کرد تبعه یا فرمانده کشتی، کشف یا فعالیت مزبور را به آن اطلاع دهد و از انتقال سریع و مؤثر چنین گزارش‌هایی به تمامی کشورهای عضو دیگر اطمینان حاصل خواهد کرد.

۲- یک کشور عضو در هنگام تودیع اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود، نحوه انتقال گزارش‌های موضوع جزء (ب) بند (۱) این ماده را اعلام خواهد کرد.

۳- کشور عضو کشفیات یا فعالیتهای گزارش شده به آن به موجب بند (۱) این ماده را به اطلاع مدیرکل خواهد رساند.

۴- مدیرکل تمامی اطلاعات ارسال شده به وی به موجب بند (۳) این ماده را بدون درنگ به اطلاع تمامی کشورهای عضو خواهد رساند.

۵- هر کشور عضو می‌تواند به کشوری که میراث فرهنگی زیرآب در حوزه منطقه اقتصادی انحصاری یا فلات قاره آن وجود دارد اظهار نماید که مایل به ارائه مشاوره در ارتباط با نحوه تضمین حفاظت مؤثر از میراث فرهنگی زیرآب مزبور است. چنین اظهارنامه‌ای بر اساس یک پیوند قابل تأیید بویژه پیوند فرهنگی، تاریخی یا باستان‌شناسی با میراث فرهنگی زیرآب مزبور خواهد بود.

ماده ۱۰- حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب در منطقه اقتصادی انحصاری و فلات قاره
۱- هیچ‌گونه اجازه‌نامه‌ای برای فعالیت معطوف به میراث فرهنگی زیرآب که در محدوده منطقه اقتصادی انحصاری یا فلات قاره قرار دارد جز طبق مفاد این ماده داده نخواهد شد.

۲- هر کشور عضوی که در محدوده منطقه اقتصادی انحصاری یا فلات قاره آن میراث فرهنگی زیرآب قرار دارد، حق دارد تا هرگونه فعالیت معطوف به میراث مزبور را ممنوع یا تجویز نماید تا از هرگونه دخالت در حقوق حاکمیتی یا صلاحیت خود که در حقوق بین‌الملل از جمله کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها پیش‌بینی شده است ممانعت نماید.

۳- هرگاه که در محدوده منطقه اقتصادی انحصاری یا فلات قاره یک کشور عضو میراث فرهنگی زیرآب کشف گردد یا قصد انجام فعالیتی بر روی آن میراث وجود داشته باشد، آن کشور عضو:

الف) در مورد بهترین نحوه حفاظت از آن میراث فرهنگی زیرآب، با تمام کشورهای عضو دیگری که به موجب بند (۵) ماده (۹)، اظهار علاقه نموده‌اند مشورت خواهد نمود.

ب) چنین مشاوره‌هایی را به عنوان یک «کشور هماهنگ کننده» هماهنگ خواهد کرد، مگر این که صریحاً اظهار کند که مایل به انجام این کار نمی‌باشد، که در این صورت کشورهای عضوی که به موجب بند (۵) ماده (۹)، اظهار علاقه نموده‌اند یک کشور هماهنگ کننده را انتخاب خواهند نمود.

۴- بدون هیچ لطمه‌ای به وظیفه تمامی کشورهای عضو در ارتباط با حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب با استفاده از تمامی اقدامات عملی اتخاذ شده طبق حقوق بین‌الملل جهت پیشگیری از هرگونه خطر قریب‌الوقوع نسبت به میراث فرهنگی زیرآب از جمله غارت آن، کشور هماهنگ کننده می‌تواند تمامی اقدامات عملی را انجام دهد و یا مجوزهای لازم را طبق این کنوانسیون و در صورت لزوم پیش از مشاوره‌های مذکور صادر نماید تا از هرگونه خطر قریب‌الوقوع نسبت به میراث فرهنگی زیرآب جلوگیری نماید، چه این خطر حاصل از فعالیت‌های بشری باشد یا به هر دلیل دیگری از جمله غارت آن باشد. در انجام چنین اقداماتی، می‌توان از دیگر کشورهای عضو درخواست مساعدت نمود.

۵- کشور هماهنگ کننده:

الف) اقدامات حفاظتی مورد توافق کشورهای مشاوره دهنده، که شامل کشور هماهنگ کننده نیز می‌باشد را انجام خواهد داد، مگر این که کشورهای مشاوره دهنده که شامل کشور هماهنگ کننده نیز می‌باشد توافق نمایند که کشور عضو دیگری چنین اقداماتی را اتخاذ نماید.

ب) تمامی مجوزهای لازم را جهت اتخاذ اقدامات توافق شده طبق «قواعد» صادر خواهد نمود، مگر این که کشورهای مشاوره دهنده که شامل کشور هماهنگ کننده نیز می‌باشد توافق نمایند که کشور عضو دیگری مجوزهای مزبور را صادر نماید.

پ) می‌تواند هرگونه تحقیقات اولیه لازم را در مورد میراث فرهنگی زیرآب انجام دهد و تمامی مجوزهای لازم را برای آن صادر خواهد نمود و بدون درنگ نتایج را به

اطلاع مدیرکل خواهد رساند که وی نیز به نوبه خود اطلاعات مذکور را بدون درنگ به اطلاع دیگر کشورهای عضو خواهد رساند.

۶- کشور هماهنگ کننده در هنگام هماهنگ نمودن مشاوره‌ها، اتخاذ اقدامات، انجام تحقیقات اولیه و یا صدور مجوزها بر اساس این ماده، کلاً از طرف کشورهای عضو و نه از سوی خود اقدام خواهد نمود. هرگونه اقدام مزبور به خودی خود مبنایی برای ادعای حقوقی ترجیحی یا صلاحیتی که در حقوق بین الملل از جمله کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها پیش بینی نشده است نخواهد بود.

۷- با رعایت مفاد بندهای (۲) و (۴) این ماده، هیچ گونه اقدامی که معطوف به کشتیها و هواپیمای کشوری می باشد نباید بدون موافقت کشور صاحب پرچم و رایزنی کشور هماهنگ کننده انجام گیرد.

ماده ۱۱- گزارش و اطلاع دهی در منطقه

۱- کشورهای عضو مسؤول خواهند بود تا از میراث فرهنگی زیرآب در منطقه طبق این کنوانسیون و ماده (۱۴۹) کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها محافظت نمایند. بر این اساس هرگاه یک تبعه یا کشتی که پرچم کشور عضو را برافراشته است میراث فرهنگی زیرآب را کشف نماید یا بر آن باشد تا به اقدامات معطوف به میراث فرهنگی زیرآب که در منطقه وجود دارد اشتغال بورزد، آن کشور عضو مقرر خواهد کرد تبعه یا فرمانده کشتی، کشف یا فعالیت مزبور را به آن اطلاع دهد.

۲- کشورهای عضو، کشفیات یا فعالیتهای گزارش شده مزبور به آنها را به اطلاع مدیرکل و دبیرکل مرجع بین المللی بستر دریاها خواهد رساند.

۳- مدیرکل اطلاعات ارائه شده مزبور توسط کشورهای عضو را بلافاصله به اطلاع تمامی کشورهای عضو خواهد رساند.

۴- هر کشور عضو می‌تواند علاقه خود را نسبت به ارائه مشاوره در زمینه نحوه حصول اطمینان از حفاظت مؤثر از آن میراث فرهنگی زیرآب به مدیرکل اعلام نماید. اظهارنامه مزبور باید بر اساس یک پیوند قابل تأیید با میراث فرهنگی زیرآب مزبور باشد که در این راستا توجه خاصی به حقوق ترجیحی کشورهای می‌شود که دارای پیشینه فرهنگی تاریخی یا باستان‌شناسی باشند.

ماده ۱۲- حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب در منطقه

- ۱- هیچ‌گونه مجوزی برای فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب که در منطقه قرار داشته باشد جز طبق مفاد این ماده داده نخواهد شد.
- ۲- مدیرکل از تمامی کشورهای عضو که به موجب بند (۴) ماده (۱۱) اظهار علاقه کرده‌اند دعوت خواهد نمود تا درمورد بهترین روش حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب مشورت نمایند و یکی از کشورهای عضو را به عنوان «کشور هماهنگ‌کننده» جهت هماهنگ‌نمودن مشاوره‌های مزبور انتخاب نمایند. مدیرکل از مرجع بین‌المللی بستر دریاها نیز دعوت خواهد نمود تا در چنین مشاوره‌هایی شرکت نماید.
- ۳- تمامی کشورهای عضو تمامی اقدامات عملی را که طبق این کنوانسیون باشد درصورت نیاز پیش از مشاوره‌ها اتخاذ خواهند نمود تا از هرگونه خطر قریب‌الوقوع درمورد میراث فرهنگی زیرآب که ناشی از فعالیتهای بشری یا عوامل دیگر از قبیل غارت باشد جلوگیری نمایند.
- ۴- کشور هماهنگ‌کننده:
الف) اقدامات حفاظتی مورد توافق کشورهای مشاوره‌دهنده که شامل کشور هماهنگ‌کننده نیز می‌باشد را اتخاذ خواهد نمود مگر این‌که کشورهای مشاوره‌دهنده که شامل کشور هماهنگ‌کننده نیز می‌باشد توافق نمایند که کشور عضو دیگری آن اقدامات را اتخاذ نماید؛ و

ب) تمامی مجوزهای لازم برای چنین اقدامات توافق شده‌ای را طبق این کنوانسیون صادر خواهد نمود مگر آن‌که کشورهای مشاوره‌دهنده که شامل کشور هماهنگ‌کننده نیز می‌باشد، کشور عضو دیگری این مجوزها را صادر نماید.

۵- کشور هماهنگ‌کننده می‌تواند هرگونه تحقیقات لازم اولیه را در رابطه با میراث فرهنگی زیرآب انجام دهد و تمامی مجوزهای لازم را برای این کار صادر و مدیرکل را بدون درنگ از نتیجه این تحقیقات آگاه خواهد نمود که مدیرکل نیز به نوبه خود این اطلاعات را به اطلاع سایر کشورهای عضو خواهد رساند.

۶- کشور هماهنگ‌کننده هنگام هماهنگ‌نمودن مشاوره‌ها، انجام اقدامات، انجام تحقیقات اولیه و یا صدور مجوزها بر اساس این ماده، به‌طورکلی به نفع بشریت به نیابت از تمامی کشورهای عضو، اقدام خواهد نمود. باید به حقوق ترجیحی کشورهای که دارای خاستگاه فرهنگی، تاریخی یا باستان‌شناسی در رابطه با میراث فرهنگی زیرآب مربوط می‌باشند توجه خاصی مبذول شود.

۷- هیچ کشور عضوی، فعالیت‌هایی را که معطوف به کشتیها و هواپیمای کشوری در منطقه باشند بدون رضایت کشور صاحب پرچم تقبل یا تجویز نخواهد نمود.

ماده ۱۳- مصونیت دولت

کشتیهای جنگی و دیگر کشتیهای دولتی یا هواپیماهای نظامی که دارای مصونیت دولتی می‌باشند و با اهداف غیرتجاری مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند و حالت عادی عملیات خود را انجام می‌دهند و فعالیت‌هایی را که معطوف به میراث فرهنگی زیرآب باشند انجام نمی‌دهند، ملزم نیستند کشفیات میراث فرهنگی زیرآب به موجب مواد (۹)، (۱۰)، (۱۱) و (۱۲) این کنوانسیون را گزارش دهند. با این حال کشورهای عضو با اتخاذ اقدامات مناسب و بدون لطمه‌ای به عملیات یا توانایی‌های عملیاتی کشتیهای جنگی یا دیگر کشتیهای دولتی یا هواپیماهای نظامی خود که دارای مصونیت دولتی می‌باشند و برای اهداف غیرتجاری به کار گرفته می‌شوند، مادامی که منطقی و عملی باشد، تضمین خواهند نمود که مواد (۹)، (۱۰)، (۱۱) و (۱۲) این کنوانسیون را رعایت می‌نمایند.

ماده ۱۴- کنترل ورود به قلمرو، معامله و تملک

کشورهای عضو اقدامات لازم را به عمل خواهند آورد تا از ورود به قلمرو خود، معامله یا تملک میراث فرهنگی زیرآب که به صورت غیرقانونی صادر و یا بازاریابی شده‌اند، در صورتی که بازاریابی مغایر با این کنوانسیون باشد، جلوگیری نمایند.

ماده ۱۵- عدم استفاده از مناطق تحت صلاحیت کشورهای عضو

کشورهای عضو اقداماتی را به عمل خواهند آورد تا از استفاده از سرزمین آنها از جمله بندرهای دریایی، جزیره‌های مصنوعی، تأسیسات و سازه‌های آنها که در محدوده کنترل یا صلاحیت انحصاری آنها می‌باشند جهت فعالیت معطوف به میراث فرهنگی زیرآب، که طبق این کنوانسیون نیست جلوگیری گردد.

ماده ۱۶- اقدامات مربوط به اتباع و کشتیها

کشورهای عضو تمام اقدامات عملی را انجام خواهند داد تا اطمینان حاصل کنند که اتباع آنها و کشتیهایی که پرچم آنها را برافراشته‌اند به فعالیت معطوف به میراث فرهنگی زیرآب به صورتی که طبق مفاد این کنوانسیون نباشد اشتغال نوزند.

ماده ۱۷- مجازاتها

- ۱- هر کشور عضو در مورد نقض اقداماتی که برای اجراء این کنوانسیون به عمل آورده است، مجازاتهایی را وضع خواهد نمود.
- ۲- مجازاتهای قابل اعمال در قبال نقض اقدامات مذکور باید آنقدر شدید باشد که در تضمین رعایت این کنوانسیون مؤثر باشد و از بروز نقض جلوگیری نماید و خاطیان را از هرگونه منافع حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی آنها محروم نماید.
- ۳- کشورهای عضو برای حصول اطمینان از اجراء مجازاتهای وضع شده به موجب این ماده همکاری خواهند نمود.

ماده ۱۸- توقیف و فروش میراث فرهنگی زیرآب

- ۱- هر کشور عضو اقداماتی را برای توقیف میراث فرهنگی زیرآب در قلمرو خود که به نحو مغایر با این کنوانسیون بازیابی شده است، اتخاذ خواهد نمود.
- ۲- هر کشور عضو تمامی اقدامات متعارف جهت تثبیت میراث فرهنگی زیرآب توقیف شده به موجب این کنوانسیون را ثبت، کنترل و اتخاذ خواهد نمود.
- ۳- هر کشور عضو هرگونه توقیف میراث فرهنگی زیرآب را که به موجب این کنوانسیون انجام داده است، به اطلاع مدیرکل و هر کشور دیگری که دارای یک پیوند قابل اثبات به ویژه پیوند فرهنگی، تاریخی یا باستان‌شناسی با میراث مزبور می‌باشد خواهد رساند.
- ۴- کشور عضوی که میراث فرهنگی زیرآب را توقیف کرده است، اطمینان حاصل خواهد نمود که فروش آن باتوجه به نیاز به مرمت و تحقیق، نیاز به جمع‌آوری مجدد یک مجموعه پراکنده و نیاز به دسترسی عموم به آن، نمایش و آموزش و منافع هرکشوری که دارای پیوند قابل تأیید فرهنگی، تاریخی یا باستان‌شناسی با میراث فرهنگی زیرآب مزبور است، به نفع عموم است.

ماده ۱۹- همکاری و به اشتراک گذاردن اطلاعات

- ۱- کشورهای عضو جهت حفاظت و مدیریت میراث فرهنگی زیرآب به موجب این کنوانسیون از جمله در صورت امکان از طریق تشریک مساعی در تحقیق، خاکبرداری، مستندسازی، مرمت، مطالعه و ارائه این میراث با یکدیگر همکاری و به یکدیگر کمک خواهند کرد.
- ۲- هر کشور عضو تا حدی که طبق اهداف این کنوانسیون باشد، تعهد می‌نماید تا اطلاعات مربوط به میراث فرهنگی زیرآب از جمله کشف میراث، محل میراث، میراث خاکبرداری یا بازیابی شده مغایر با این کنوانسیون یا با نقض حقوق بین‌الملل، روش و تکنولوژی علمی مربوط و توسعه‌های قانونی مربوط به میراث مزبور را به کشورهای عضو دیگر به اشتراک گذارد.

۳- مادامی که افشاء اطلاعات به اشتراک گذاشته شده بین کشورهای عضو یا بین یونسکو و کشورهای عضو که مربوط به کشف یا محل میراث فرهنگی زیرآب است، ممکن است نگهداری میراث مذکور را تهدید کند یا به گونه دیگری به خطر اندازد، این اطلاعات باید توسط مقامات صلاحیت‌دار کشورهای عضو تا حدی که سازگار با قوانین داخلی باشد به صورت محرمانه نگهداری و ضبط شوند.

۴- هر کشور عضو تمامی اقدامات عملی را جهت انتشار اطلاعات مربوط به میراث فرهنگی زیرآب که مغایر با این کنوانسیون یا با نقض حقوق بین‌الملل، استخراج یا بازیابی شده‌اند، از جمله چنانچه عملی باشد از طریق بانکهای اطلاعاتی بین‌المللی مناسب، اتخاذ خواهد نمود.

ماده ۲۰- آگاهی عمومی

هر کشور عضو تمامی اقدامات عملی را اتخاذ خواهد نمود تا آگاهی عموم را در رابطه با ارزش و اهمیت میراث فرهنگی زیرآب و اهمیت حفاظت از آن به موجب این کنوانسیون، افزایش دهد.

ماده ۲۱- آموزش در زمینه باستان‌شناسی زیرآب

کشورهای عضو در ارائه آموزش در زمینه باستان‌شناسی زیرآب، فنون مرمت میراث فرهنگی زیرآب و بر اساس شرایط مورد توافق درخصوص انتقال فناوری میراث فرهنگی زیرآب همکاری خواهند نمود.

ماده ۲۲- مقامهای صلاحیت‌دار

۱- کشورهای عضو به منظور حصول اطمینان از اجراء مناسب این کنوانسیون، با هدف ایجاد، نگهداری و به روز کردن موجود میراث فرهنگی زیرآب، حفاظت مؤثر، مرمت، ارائه و مدیریت میراث فرهنگی زیرآب و نیز پژوهش و آموزش، مقامهای صلاحیت‌داری را ایجاد نموده یا در صورت اقتضاء مقامات موجود را تقویت خواهند نمود.

۲- کشورهای عضو نام و نشانی مقامهای صلاحیتدار خود را که مرتبط با میراث فرهنگی زیر آب می باشند، به اطلاع مدیرکل خواهند رساند.

ماده ۲۳- گردهمایی های کشورهای عضو

۱- مدیرکل، گردهمایی کشورهای عضو را ظرف مدت یک سال از تاریخ لازم الاجراء شدن این کنوانسیون و پس از آن حداقل هر دو سال یکبار برگزار خواهد نمود. مدیرکل به درخواست اکثریت کشورهای عضو، گردهمایی فوق العاده کشورهای عضو را برگزار خواهد نمود.

۲- گردهمایی کشورهای عضو در رابطه با وظایف و مسؤولیتهای خود تصمیم گیری خواهد نمود.

۳- گردهمایی کشورهای عضو آئین کار خود را تصویب خواهد نمود.

۴- گردهمایی کشورهای عضو می تواند هیأت مشاوره فنی و علمی مرکب از متخصصانی را که توسط کشورهای عضو معرفی می شوند با توجه به اصل توزیع جغرافیایی برابر و ضرورت تعادل جنسیت ایجاد نماید.

۵- هیأت مشاوره فنی و علمی در رابطه با مسائل مربوط به ماهیت علمی یا فنی اجراء قواعد به طور مقتضی به گردهمایی کشورهای عضو یاری خواهد رساند.

ماده ۲۴- دبیرخانه کنوانسیون

۱- مدیرکل مسؤول وظایف دبیرخانه ای این کنوانسیون خواهد بود.

۲- وظایف دبیرخانه عبارت خواهد بود از :

الف) سازماندهی گردهمایی های کشورهای عضو به نحوی که در بند (۱) ماده (۲۳)

پیش بینی شده است؛ و

ب) کمک به کشورهای عضو در اجراء تصمیمات گردهمایی های کشورهای عضو.

ماده ۲۵- حل و فصل دوستانه اختلافات

۱- هرگونه اختلاف بین دو یا چند کشور عضو در ارتباط با تفسیر یا اجراء این کنوانسیون منوط به مذاکره با حسن نیت یا سایر ابزارهای حل و فصل دوستانه به انتخاب خود آنها خواهد بود.

۲- هرگاه مذاکرات مذکور اختلاف مزبور را در ظرف مدت زمانی متعارفی برطرف ننماید، اختلاف می تواند با توافق کشورهای عضو مربوط جهت میانجیگری به یونسکو ارجاع شود.

۳- اگر میانجیگری مذکور توسط یونسکو انجام نگیرد یا از طریق این میانجیگری اختلاف مذکور رفع نشود آن گاه مفاد مربوط به حل و فصل اختلافات مندرج در بخش (۱۵) کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها با اعمال اصلاحات لازم در مورد هرگونه اختلاف بین کشورهای عضو این کنوانسیون در ارتباط با تفسیر یا اجراء این کنوانسیون اعمال خواهد شد، اعم از این که آنها عضو کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها باشند یا نباشند.

۴- هر روشی که توسط کشور عضو این کنوانسیون یا کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها به موجب ماده (۲۸۷) کنوانسیون اخیر انتخاب شود، در رابطه با حل و فصل اختلافات به موجب این ماده اعمال خواهد شد، مگر این که کشور عضو مزبور در هنگام تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون یا هر زمان پس از آن، روش دیگری را براساس ماده (۲۸۷) به منظور حل و فصل اختلافات ناشی از این کنوانسیون انتخاب نماید.

۵- هر کشور عضو این کنوانسیون که عضو کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها نیست، آزاد خواهد بود تا در هنگام تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون یا هر زمان پس از آن از طریق اظهارنامه کتبی، یک یا چند روش مندرج در بند (۱) ماده (۲۸۷) کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها را در مورد حل و فصل اختلافات به موجب این ماده انتخاب نماید. ماده (۲۸۷) در مورد اظهارنامه مزبور و نیز هرگونه اختلافی که کشور مذکور یک طرف آن باشد و مشمول اظهارنامه لازم الاجرائی نباشد، اعمال خواهد شد. به منظور مصالحه و داوری طبق پیوستهای (۵) و (۷) کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها، کشور مزبور حق خواهد داشت سازش دهندگان

و داورانی را جهت قید شدن در فهرست های موضوع ماده (۲) پیوست (۵) و ماده (۲) پیوست (۷) برای حل و فصل اختلافات ناشی از این کنوانسیون معرفی نماید.

ماده ۲۶- تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق

۱- این کنوانسیون منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب کشورهای عضو یونسکو است.

۲- این کنوانسیون منوط به الحاق در موارد زیر است:

الف) کشورهایی که عضو یونسکو نمی باشند اما عضو سازمان ملل متحد یا یک آژانس تخصصی در نظام سازمان ملل متحد یا آژانس بین المللی انرژی اتمی هستند و نیز کشورهای عضو اساسنامه دیوان بین المللی دادگستری و هر کشور دعوت شده توسط کنفرانس عمومی یونسکو جهت الحاق به این کنوانسیون؛

ب) سرزمینهایی که دارای دولت کاملاً خودگردان داخلی مورد شناسایی توسط سازمان ملل متحد می باشند اما مطابق با قطعنامه شماره (۱۵) ۱۵۱۴ مجمع عمومی به استقلال کامل دست نیافته اند و در قبال موارد موضوع این کنوانسیون دارای صلاحیت از جمله صلاحیت جهت انعقاد پیمان در ارتباط با آن موارد می باشند.

۳- اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق نزد مدیرکل تودیع خواهد شد.

ماده ۲۷- لازم الاجراء شدن

این کنوانسیون سه ماه پس از تاریخ تودیع بیستمین سند موضوع ماده (۲۶) تنها در ارتباط با بیست کشور یا سرزمینهایی که اسناد خود را تودیع کرده اند، لازم الاجراء خواهد شد. این کنوانسیون برای هر کشور یا سرزمین دیگر سه ماه پس از تاریخی که در آن، کشور یا سرزمین مزبور سند خود را تودیع کرده باشد، لازم الاجراء خواهد شد.

ماده ۲۸- اظهارنامه در مورد آبهای داخلی

هر کشور یا سرزمین می تواند هنگام تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون یا هر زمان پس از آن اظهار نماید که «قواعد» در مورد آن دسته از آبهای داخلی که دارای مشخصه دریایی نیستند، اعمال خواهد شد.

ماده ۲۹- محدودیتهایی در حوزه جغرافیایی

هر کشور یا سرزمینی می‌تواند در هنگام تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون اظهارنامه‌ای را به امین اسناد تسلیم نماید مبنی بر این‌که این کنوانسیون به بخشهای خاصی از قلمرو آن، آبهای داخلی، آبهای مجمع‌الجزایری یا آبهای سرزمینی آن قابل اعمال نخواهد بود و در آن دلایل چنین اظهارنامه‌ای را مشخص خواهد نمود. کشور مزبور تا حدی که عملی باشد و در اسرع وقت شرایطی را که به موجب آنها این کمیسیون در مورد مناطق مشخص شده در اظهارنامه آن اعمال خواهد شد، ایجاد خواهد کرد و به این منظور به محض نیل به موارد مزبور اظهارنامه خود را به طور کلی یا جزئی بازپس خواهد گرفت.

ماده ۳۰- حق شرطها

به استثناء ماده (۲۹) نمی‌تواند هیچ‌گونه حق شرطی را در مورد این کنوانسیون در نظر گرفت.

ماده ۳۱- اصلاحات

۱- هر کشور عضوی می‌تواند به طور کتبی خطاب به مدیرکل، اصلاحاتی را برای این کنوانسیون پیشنهاد نماید. مدیرکل مکاتبه مزبور را بین تمامی کشورهای عضو منتشر خواهد نمود. اگر ظرف مدت شش ماه از تاریخ توزیع مکاتبه، حداقل نیمی از کشورهای عضو به این درخواست پاسخ مثبت دهند، مدیرکل پیشنهاد مزبور را در گردهمایی بعدی کشورهای عضو جهت بررسی و تصویب احتمالی ارائه خواهد نمود.

۲- اصلاحات توسط اکثریت دوسوم کشورهای عضو حاضر و رأی دهنده، تصویب خواهد شد.

۳- اصلاحات این کنوانسیون در صورت تصویب منوط به تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق کشورهای عضو خواهد بود.

۴- اصلاحات سه ماه پس از تاریخ تودیع اسناد موضوع بند (۳) این ماده توسط دوسوم کشورهای عضو، فقط در مورد کشورهای عضوی که آنها را تنفیذ، پذیرفته یا تصویب کرده

یا به آنها ملحق شده‌اند، لازم‌الاجراء خواهد شد. پس از آن، اصلاحات مذکور برای هر کشور یا سرزمین که آن را مورد تنفیذ، پذیرش یا تصویب قرار می‌دهد یا به آن ملحق می‌شود سه‌ماه پس از تاریخ تودیع اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق آن عضو، لازم‌الاجراء خواهد شد.

۵- کشور یا سرزمینی که پس از لازم‌الاجراء شدن اصلاحات طبق بند(۴) این ماده، عضو این کنوانسیون می‌شود، در صورتی که تمایل آن کشور یا سرزمین به گونه دیگری اظهار نشده باشد:

الف) به عنوان عضو این کنوانسیون به صورتی که اصلاح گردیده و
ب) به عنوان عضو کنوانسیون اصلاح نشده در ارتباط با کشور عضوی که متعهد به اصلاحات نمی‌باشد، تلقی خواهد شد.

ماده ۳۲- فسخ

- ۱- هر کشور عضو می‌تواند از طریق اطلاعیه کتبی خطاب به مدیرکل عضویت خود را در این کنوانسیون، فسخ کند.
- ۲- فسخ عضویت دوازده ماه پس از تاریخ دریافت اطلاعیه نافذ خواهد شد مگر این‌که این اطلاعیه تاریخ مؤخرتری را مشخص کرده‌باشد.
- ۳- فسخ عضویت به هیچ عنوان مسؤلیت هر کشور عضو جهت انجام تعهدات مندرج در این کنوانسیون که آن کشور به موجب حقوق بین‌الملل به صورت مستقل از این کنوانسیون مشمول آنها خواهد بود را تحت تأثیر قرار نخواهد داد.

ماده ۳۳- قواعد

قواعد پیوست این کنوانسیون جزء لاینفک آن می‌باشد، مگر این‌که به صورت دیگری صریحاً پیش‌بینی شده باشد اشاره به این کنوانسیون به مثابه اشاره به قواعد نیز خواهد بود.

شماره: ۱۰۰/۵۳۶۶۱

تاریخ: ۱۳۸۷/۰۹/۲۰

پوست:

ماده ۳۴- ثبت در سازمان ملل متحد

این کنوانسیون طبق ماده (۱۰۲) منشور سازمان ملل متحد به درخواست مدیرکل در دبیرخانه سازمان ملل متحد ثبت خواهد شد.

ماده ۳۵- متون معتبر

این کنوانسیون به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی تنظیم شده است که هر شش متن اعتبار برابر دارند.

پیوست

قواعد مربوط به فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیر آب

۱- اصول

قاعده ۱- حفاظت از میراث فرهنگی زیر آب از طریق نگهداری شرایط طبیعی آن، به عنوان اولین گزینه مورد توجه قرار خواهد گرفت. بر همین اساس، فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیر آب به نحوی مجاز خواهد بود که سازگار با محافظت از آن میراث باشد و با رعایت شرط مزبور به منظور کمک قابل توجه به حفاظت یا دانش یا افزایش میراث فرهنگی زیر آب می تواند تجویز شود.

قاعده ۲- بهره برداری تجاری از میراث فرهنگی زیر آب جهت تجارت، خرید و فروش یا پراکندن غیر قابل جبران آن اساساً مغایر با حفاظت و مدیریت صحیح میراث فرهنگی زیر آب است. میراث فرهنگی زیر آب را نمی توان به عنوان کالاهای تجاری معامله، خرید و فروش یا معاوضه نمود. این قاعده را نمی توان به گونه ای تفسیر نمود که مانع موارد زیر باشد:

الف) ارائه خدمات باستان شناسی حرفه ای یا خدمات لازم ضمنی مربوط به آن که ماهیت و هدف آنها با این کنوانسیون تطابق کامل دارد و مشمول مجوز مقامات صلاحیت دار می باشند.

ب) تودیع میراث فرهنگی زیر آب که در زمان انجام پروژه های پژوهشی طبق این کنوانسیون بازیابی شده است به شرط آن که لطمه ای به منافع علمی یا فرهنگی یا یکپارچگی اشیاء بازیابی شده نزنند یا منجر به پراکندگی غیر قابل جبران آن نگردد و مطابق مفاد قواعد (۳۳) و (۳۴) مشمول مجوز مقامات صلاحیت دار باشد.

قاعده ۳- فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیر آب نباید میراث فرهنگی زیر آب را بیش از آن که برای اهداف پروژه مورد نیاز است، تحت تأثیر نامطلوب قرار دهد.

قاعده ۴- در فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیر آب نباید از فنون و روشهای نقشه برداری مخرب در جهت کشف اشیاء استفاده شود اگر خاکبرداری یا اکتشاف برای مطالعات عملی یا برای محافظت نهایی از میراث فرهنگی زیر آب ضروری باشد، فنون و روشهای مورد استفاده باید تا حد ممکن غیر مخرب باشند و به حفظ بقایا کمک نمایند.

قاعده ۵- فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب نباید به بقایای بشری یا مکانهای مقدس آسیبی برساند.

قاعده ۶- فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب باید به طور دقیق تنظیم شود تا از ثبت صحیح اطلاعات فرهنگی، تاریخی و باستان‌شناسی اطمینان حاصل گردد.

قاعده ۷- دسترسی عموم به میراث فرهنگی زیرآب در شرایط طبیعی آن باید ترغیب گردد مگر در مواردی که دسترسی مزبور با حفاظت و مدیریت میراث مذکور مغایر باشد.

قاعده ۸- به منظور افزایش مبادله مؤثر یا استفاده از باستان‌شناسان و سایر متخصصان امر، همکاری بین‌المللی باید در انجام فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب تشویق گردد.

۲- طرح پروژه

قاعده ۹- پیش از شروع هرگونه فعالیت معطوف به میراث فرهنگی زیرآب، باید طرحی برای پروژه فعالیت آماده گردد و به مقامات صلاحیتدار جهت اخذ مجوز و بررسی موشکافانه تسلیم گردد.

قاعده ۱۰- طرح پروژه در برگیرنده موارد زیر خواهد بود:

الف) ارزیابی مطالعات اولیه یا پیشین

ب) بیان و اهداف پروژه

پ) روش مورد استفاده و فونونی که قرار است به کار رود.

ت) بودجه پیش‌بینی شده

ث) جدول زمانی مورد انتظار برای تکمیل پروژه

ج) ترکیب گروه و شایستگی‌ها، مسئولیت‌ها و تجربه هریک از اعضای گروه

چ) برنامه‌های تحلیل پس از کار و سایر فعالیتهای

ح) برنامه مرمت برای مصنوعات و محل با همکاری نزدیک مقامات صلاحیتدار

خ) سیاست مدیریت و نگهداری محل برای کل مدت پروژه

د) برنامه مستندسازی

ذ) سیاست ایمنی

ر) سیاست حفاظت محیط زیستی

ز) ترتیباتی برای تشریک‌مساعی با موزه‌ها و مؤسسات دیگر به ویژه مؤسسات علمی

ژ) تهیه گزارش

س) تودیع بایگانی‌ها از جمله میراث فرهنگی زیرآب برداشت شده
ش) برنامه‌ای جهت انتشارات
قاعده ۱۱- فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب طبق طرح پروژه مصوب
مقامات صلاحیتدار انجام خواهد شد.

قاعده ۱۲- در مواردی که میراث فرهنگی زیرآب به صورت پیش‌بینی نشده کشف
می‌شوند یا شرایط تغییر می‌کند، طرح پروژه با تصویب مقامات صلاحیتدار بازبینی و
اصلاح خواهد شد.

قاعده ۱۳- در موارد کشفیات اضطراری یا تصادفی، فعالیتهای معطوف به میراث
فرهنگی زیرآب از جمله اقدامات مرمتی یا فعالیتهای کوتاه مدت، به ویژه تثبیت محل،
در صورت نبودن طرح پروژه جهت حفظ میراث فرهنگی زیرآب، می‌توانند تجویز گردند.

۳- کارهای اولیه

قاعده ۱۴- کارهای اولیه موضوع بند(الف) قاعده(۱۰) در برگیرنده ارزیابی خواهد
بود که اهمیت و آسیب‌پذیری میراث فرهنگی زیرآب و محیط طبیعی پیرامون در معرض
خطر به وسیله طرح پروژه و قابلیت جمع‌آوری داده‌هایی که اهداف پروژه را محقق نماید را
ارزیابی می‌نماید.

قاعده ۱۵- ارزیابی شامل مطالعات زمینه‌ای راجع به شواهد تاریخی و باستان‌شناسی،
مشخصه‌های باستان‌شناسی و محیطی محل و پیامدهای هرگونه دخالت بالقوه برای ثبات
بلندمدت میراث فرهنگی زیرآب متأثر از فعالیتهای نیز خواهد بود.

۴- هدف، روش و فنون پروژه

قاعده ۱۶- روش باید با اهداف پروژه هم‌خوانی داشته باشد و فنون به کار
گرفته‌شده باید تا حد ممکن غیرمخرب باشد.

۵- بودجه

قاعده ۱۷- به استثناء موارد اضطراری جهت حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب، باید
بودجه کافی برای هرگونه فعالیتی از پیش در نظر گرفته شود، که جهت تکمیل تمامی
مراحل طرح پروژه از جمله مرمت، مستندسازی و تعمیر مصنوعات بازسازی شده، تهیه
گزارش و انتشار آن، کافی باشد.

قاعده ۱۸- طرح پروژه باید نشان دهد که دارای قابلیت لازم، مثل وثیقه گذاشتن ضمانت نامه دارد تا بودجه پروژه را تا زمان تکمیل تأمین نماید.

قاعده ۱۹- طرح پروژه باید دارای برنامه‌ای برای حوادث غیرمترقبه باشد تا از حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب و اسناد مؤید ادعا در صورت قطع بودجه پیش‌بینی شده، اطمینان حاصل گردد.

۶- زمان پروژه - جدول زمانی

قاعده ۲۰- قبل از شروع هرگونه فعالیت معطوف به میراث فرهنگی زیرآب، برنامه زمانی مناسبی باید تهیه شود تا تکمیل تمامی مراحل طرح پروژه، از جمله مرمت، مستندسازی و تعمیر میراث فرهنگی زیرآب بازیابی شده و نیز تهیه گزارش پروژه و انتشار آن را تضمین نماید.

قاعده ۲۱- طرح پروژه باید دارای برنامه‌ای برای حوادث غیرمترقبه باشد تا از حفاظت از میراث فرهنگی زیرآب و اسناد مؤید ادعا در صورت وقفه یا خاتمه پروژه اطمینان حاصل شود.

۷- صلاحیت و شایستگی‌ها

قاعده ۲۲- فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب تنها تحت رهبری و کنترل و نیز با حضور مداوم یک باستان‌شناس زیرآب واجد شرایط که دارای صلاحیت علمی متناسب با پروژه باشد هدایت خواهد شد.

قاعده ۲۳- تمامی افراد گروه پروژه باید دارای شایستگی بوده و صلاحیت خود را متناسب با نقش خود در پروژه به اثبات برسانند.

۸- مرمت و مدیریت محل

قاعده ۲۴- برنامه مرمت، شرایط رسیدگی به بقایای باستان‌شناسی در طی فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب، انتقال آن و در درازمدت را پیش‌بینی خواهد نمود. مرمت باید طبق استانداردهای جاری تخصصی صورت گیرد.

قاعده ۲۵- برنامه مدیریت محل باید حفاظت و مدیریت شرایط طبیعی میراث فرهنگی زیرآب را در طول کار و خاتمه آن پیش‌بینی کند. برنامه مذکور در برگزیده

اطلاعات عمومی، آینده نگری منطقی برای تثبیت محل، پایش و محافظت در مقابل دخالت خواهد بود.

۹- مستندسازی

قاعده ۲۶- برنامه مستندسازی باید مستندات کامل از جمله گزارش پیشرفت فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب، طبق استانداردهای جاری تخصصی مستندسازی باستان‌شناسی را به نمایش بگذارد.

قاعده ۲۷- برنامه مستندسازی حداقل باید در برگیرنده سابقه جامع از محل، از جمله منشأ میراث فرهنگی زیرآب جابه‌جا شده یا برداشته شده در جریان فعالیتهای معطوف به میراث فرهنگی زیرآب، یادداشت‌های میدان اکتشاف، برنامه‌ها، نقشه‌ها، بخشها و تصاویر یا ثبت در ابزار دیگر باشد.

۱۰- ایمنی

قاعده ۲۸- سیاست ایمنی باید به صورتی مهیا گردد که برای حصول اطمینان از ایمنی و سلامتی گروه پروژه و اشخاص ثالث کافی و طبق هرگونه الزامات حرفه‌ای و قانونی حاکم باشد.

۱۱- محیط

قاعده ۲۹- سیاست محیط زیستی باید به صورتی مهیا گردد که برای حصول اطمینان از این که به بستر دریا و زندگی در دریا آسیبی بیش از اندازه وارد نمی‌آید، کافی باشد.

۱۲- گزارش دهی

قاعده ۳۰- گزارشهای نهایی و موقتی باید طبق جدول زمانی مندرج در طرح پروژه تهیه و در سوابق عمومی مربوط درج شود.

قاعده ۳۱- گزارشها باید در برگیرنده موارد زیر باشد:

الف) شرحی از اهداف

ب) شرحی از روشها و فنون به کار گرفته شده

پ) شرحی از نتایج حاصله

ت) اسناد گرافیکی و تصویری مهم در رابطه با تمامی مراحل فعالیت

ث (پیشنهادهایی در رابطه با مرمت و بازسازی محل و هرگونه میراث فرهنگی زیرآب برداشت شده، و

ج (پیشنهادهایی برای فعالیتهای آتی

۱۳- بازسازی بایگانیهای پروژه

قاعده ۳۲- ترتیبات بازسازی بایگانیهای پروژه باید پیش از شروع هرگونه فعالیتی، مورد توافق قرار گیرد و باید در طرح پروژه قید گردد.

قاعده ۳۳- بایگانیهای پروژه، از جمله هرگونه میراث فرهنگی زیرآب برداشت شده و یک نسخه از تمامی اسناد مؤید ادعا باید تا جایی که ممکن است به صورت یک مجموعه و به نحوی که در دسترس متخصصان و عموم باشند و نیز جهت بازسازی بایگانیها نگهداری شود. این امر باید تا حد ممکن سریع انجام گیرد و در هر صورت حداکثر ده سال پس از تکمیل پروژه و مطابق با ضوابط نگهداری از میراث فرهنگی زیرآب انجام گیرد.

قاعده ۳۴- بایگانیهای پروژه باید طبق استانداردهای تخصصی بین المللی و با رعایت مجوز مقامات صلاحیتدار اداره شوند.

۱۴- انتشار

قاعده ۳۵- پروژهها باید آموزش همگانی و ارائه عمومی نتایج پروژه را به صورت مقتضی پیش بینی کنند.

قاعده ۳۶- ترکیب نهایی پروژه باید به صورت زیر باشد:

الف) با در نظر گرفتن پیچیدگی پروژه و ماهیت محرمانه یا حساس اطلاعات تا حد ممکن بلافاصله به اطلاع عموم برسد؛

ب) در سوابق عمومی مربوط درج گردد.

این کنوانسیون در روز ششم نوامبر ۲۰۰۱ میلادی (۱۳۸۰/۸/۱۵ هجری شمسی) در دو نسخه معتبر تنظیم شد که به امضاء رئیس سی و یکمین جلسه کنفرانس عمومی و مدیرکل سازمان علمی، فرهنگی، آموزشی ملل متحد رسیده است و به بایگانی یونسکو سپرده خواهد شد و نسخه های مصدق آن به تمامی کشورها و سرزمینهای موضوع ماده (۲۶) و نیز سازمان ملل متحد تحویل خواهد شد.

بسته

امین اسناد: یونسکو

لازم الاجراء شدن: این کنوانسیون طبق ماده (۲۷) آن، سه ماه پس از تاریخ تودیع بیستمین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق، فقط در مورد بیست کشور یا سرزمینی که اسناد خود را تودیع کرده‌اند، لازم الاجراء خواهد شد. این کنوانسیون در مورد هر کشور یا سرزمین دیگر، سه ماه پس از تاریخی که در آن، کشور یا سرزمین مزبور سند خود را تودیع کرده است، لازم الاجراء خواهد شد.

متون معتبر: عربی، انگلیسی، چینی، فرانسوی، اسپانیایی و روسی

لایحه فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن موافقتنامه، شامل مقدمه و سی و پنج ماده و یک پیوست در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ سیزدهم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

۸۸
علی لاریجانی
رئیس مجلس شورای اسلامی